

کِتَابِ عَامُوسِ نَبِیِّ

پیشگفتار

عاموس نَبی از مردُمِ یهُودا بُود و
چوپونی مُوکد. خُداوند عاموس ره دَ
پادشاهی شمالی اسرائیل رَی کد تا پیغام
شی ره بَلدِه ازوا اِعلان کُنه. دَ زمانِ
عاموس، پادشاهی جَنُوبی و پادشاهی
شمالی اسرائیل از نِگاهِ اِقتِصادی،
سیاسی و نِظامی دَ بَهِتَرین وضعیّت قرار
دَشت. امی وضعیّتِ خُوب باعِث شُدُد که

حُکمرانا و نفرای بلند رُتبه زندگی پُر

عَیش-و-نوش دَشته بَشه و از هیچ رقم

فِساد و اعمالِ غَیرِ اخلاقی دِربغ نَکنه و دَ

وَسِیلَه ظُلم و زورگیری مال-و-دَولت خُوره

دِیگه ام کلو کُنه.

مَوْضوعِ اَصْلِی پَیغامِ عاموسِ دَعْوَتِ

کُتَه-کَلونای مَمَلکَتِ بَلدِه دَ جای اُوردون

عَدالتِ دَ بَینِ مَرْدُمِ اَسته. مَرْدُمِ اِسرائیل

دَزی فِکر بُود که تنها انجامِ دَدونِ رِسمِ ها

و رواجِ های مَذهَبی بَلدِه دِیندار بُودو بس

اَسته و ضَرُورَتِ نِییه که دَ بارِه تمامِ چیزا

از احکامِ خُداوندِ پَیروی کنی. امزی خاطر

عاموسِ اِعلانِ مُونه که خُدا قَوْمِ خُوره

که بے وِفا، ناطاعت و عهد-شکن آسته
جَزَا مِیدیه. ای جَزَا تنها بخاطرِ سرزنش و
اصلاح کدو نییه، بلکه تا خرابی کامل
مَمَلکَتِ اِدامه پِیدا مُونه. ای پِیغام باعِث
مُوشه که دَ بَیْنِ مَرْدُمِ شور-و-غوغا برپا
شُنه؛ امزی خاطر اَمَصیا پِیشوای بزرگ،
عاموس ره از پادشاهی شمالی اسرائیل بُر
مُونه و اخطار مِیدیه که دِیگه دَ مَمَلکَتِ
شمالی دِیده نَشُنه.

آیه مشهورِ امزی کِتابِ اینی آسته:
”دَ جای امزی چیزا بیلید که اِنصافِ رقمِ
آو و عدالتِ رقمِ جویِ دایمی جاری
شُنه.“

طبقه-بندی موضوعها

قضاوت د بِلِه همسایه گونِ اسرائیل

(فصل ۱: ۳)

قضاوت د بِلِه اسرائیل (۲: ۶)

شاهدی د خِلافِ اسرائیل (۳: ۱)

اسرائیل سُون خُدا پس نَمییه (۴: ۱)

ماتم بِلِدِه گُناهِ اسرائیل (۵: ۱)

روزِ خُداوند (۵: ۱۸)

وای دَ حالِ آدمای عَیاش (۱:۶)

مَلَخ، آتِش و تارِ رجه (۱:۷)

عاموس و اَمَسیا (۱۰:۷)

سَبَدِ میوه (۱:۸)

تباهی اِسرائیل (۱:۹)

بازسازی اِسرائیل (۱۱:۹)

۱) اَمیا توره‌های عاموس یکی

از چوپونای تِقوَعَه اَسْتَه؛ اُو دَ روزای

پادشاهی عُزیا پادشاهِ یهُودا و دَ روزای

پادشاهی یُرُبَعَام باچه یوآش پادشاهِ
إِسْرَائِيل، یعنی دُو سال پیش از زلزله، دَ
بارِه إِسْرَائِيل یگ رویا دید.

② اُو کُفْت:

”خداوند از صَهِیون غُر مِیَزَنه

و آواز خُو ره رِقْمِ

گُرگُر دِراغ از اَوْرُشَلِیْم

بِلنْد مُونَه؛

عَلْفچِرهای چوپونو پِژمُرده موشه

و قِیلِی های کَرْمَل خُشک

مُوشه. ”

قِضَاوَاتِ دَ بَلِّه هَمْسَايَه گونِ إِسْرَائِيلِ

③ خُداوند اینی رقم مُوگیه:

”بخاطرِ سِه خطا که از دَمِشَقِ سر

زَدَه، بَلِّکِه چار خطا،

ما مانعِ جَزایِ اَزُو نَمُوشُم،

چراکه جِلْعَادِ رِه قَد سُوٲَه

آینی جُغُولِ کَد.

④ پس ما دَ بَلِّه خانِه حَزَائِلِ اَتِش

رَبِّي مُؤْنَمٌ

وَأَوْ قَلْعَهُهَاي مُسْتَحْكَمِ

بِن هَدَد رِه قُورْت

مُونَه.

ما پُشت‌بندِهای درگِه دَمِشَق رِه

⑤

مِيدَه مُونَمٌ

و باشنده‌های دَرِه آوِن

و صَاحِبِ تِيَاقِ پادشاهی رِه از

بَيْت-عِدِن نَابُود مُونَمٌ؛

و مَرْدَمِ اَرَامِ دَ سِرْزَمِينِ قِيرِ

دَ اسِیری بُرده
مُوشه.

ای ره خُداوند مُوگیه.

⑥ خُداوند اینی رقم مُوگیه:

”بخاطرِ سیه خطا که از غزه سر
زده، بلکه چار خطا،

ما مانع جزای ازو نموشم،

چراکه اونا یگ منطقه ره مُکمل دَ
اسِیری بُرد

تا دَ اِدومِ تسلیمِ کنه.

⑦ پس ما دَ بِلِه دیوالِ غَزِه آتِشِ رِیِ
مُونُم

و اُو قلعه‌های مُستَحکمِ
شی ره قُورتِ مُونِه.

⑧ ما باشنده‌های اَشدود

و صَاحِبِ تِیاقِ پادشاهی
ره از اَشقِلونِ نابُودِ
مُونُم؛

ما دِستِ خُورِه دَ خِلافِ عِقرونِ

بِالهِ مُؤَكِّنُمْ

و باقی‌مانده‌های فلسطینیا
از بین مورِه. ”

ای ره خُداوند-خُدا مُوگیه.

⑨ خُداوند اینی رقم مُوگیه:

”بخاطرِ سِه خطا که از صُور سر
زده، بَلکه چار خطا،

ما مانعِ جَزای اَزو نَمُوشُم،

چراکه یگ منطقه ره مُکَمَل دَ

اسیری بُرده دَ اِدوم تسلیم کد

و عهدِ براری ره دَ یاد خُو
نُورِد.

⑩ پس ما دَ بِلِه دیوال‌های صُور آتِش
رَبی مُونُم

و اُو قلعه‌های مُستَحکم
شی ره قُورت مُونه.

⑪ خُداوند اینی رقم مُوگیه:

”بخاطرِ سِه خطا که از اِدوم سر
زده، بَلِکِه چار خطا،

ما مانعِ جَزایِ ازو نَمُوشُم،

چراکه اُو برارِ خُو ره قد شمشیر
دُمبالِ کد

و تمامِ رَحْم-و-دِلْسوزی
خُو ره ایله کد.

اُو دَ غَیْتِ قارِ خُو بَدُونِ دَمَرَسِی
تِکِه-و-پاره کد

و غَضَبِ خُو ره برقرار
نِگاهِ کد.

پس ما دَ بِلِه تِیمانِ آتِشِ رِیِ (۱۲)

مُونُم

و اُو قلعه‌های مُسْتَحْكَمِ

بُصْرَه رَه قُورْت

مُونَه. ”

⑬ خُداوند اینی رقم مُوگِیَه:

”بِخاطِرِ سِیَه خَطَا که از عَمُونِیَا

سِر زَدَه، بَلِکَه چَار خَطَا،

مَا مَانِعِ جَزَایِ اَزُو نَمُوشُم،

چِرَاکَه اُونَا کُورَه خَاتُونِوی شِکَامْتُو

رَه دَ جِلْعَادِ پَارَه کَد

تا سرحدای خُو ره کُته
کنه.

پس ما دیوال‌های ربه ره آتِش
مِیزَنِم

و اُو قلعه‌های مُستَحکم
شی ره قُورت مُونه،

دَ حینِ غوغایِ روزِ جنگ

و دَ حینِ طوفانِ روزِ
گِردباد.

اوخته پادشاهِ ازوا دَ اسیری بُرده

مُوشه،

أُو و نفرای دَرِبَارِ شِی
یگجای. ”

ای ره خُداوند مُوگیه.

۲ ① خُداوند اینی رقم مُوگیه:

”بخاطرِ سِه خطا که از موآب سر
زده، بلکه چار خطا،

ما مانع جزای ازو نموشم،

چراکه أُو استغونای پادشاهِ اِدوم

ره سوختند

و دَ خِگِشتر تَبْدیل کد.

پس ما دَ بِلَه موآب آتِش رِبی ۲
مُونُم

و اُو قلعه‌های مُسْتَحِکَمِ
قَرِیوت ره قُورت مُونه

و موآب دَ حِینِ غَوِغَا،

دَ حِینِ چِیغ-و-شور و
صَدای شِیپُور از بَین
موره.

③ ما حُكْران شى ره دَ مَنه ازو
نابُود مُونم

و پگِ كنه كلونای شى ره
قد ازو قتی
مُوكشُم.

ای ره خُداوند مُوگيه.

④ خُداوند اینی رقم مُوگيه:

”بخاطرِ سه خطا كه از يهُودا سر
زده، بلكه چار خطا،

ما مانع جزای ازو نموشم،

چراکه اونا شریعتِ خُداوند ره رَد
کد

و احکام شی ره نِگاه
نَکد،

بَلِکِه دَ وَسِیْلِه امزُو دروغ‌ها گُمراه
شُد

که بابه‌کلونای ازوا پیرو
شی بُود.

پس ما دَ بَلِه یهُودا آتِش رِی ۵
مُونِم

و أَوْ قَلْعَهُ هَاي مُسْتَحْكَمٍ
أَوْرُشَلِيمَ رَه قُورَتِ
مُونَه.

قِضَاوَاتِ دَ بَلِّهِ إِسْرَائِيلِ

⑥ خُداوند اینی رقم مُوگیه:

بِخَاطِرِ سِبِّهِ خَطَا كِهْ اَزِ إِسْرَائِيلِ سِر
زَدَه، بَلَكِهْ چَارِ خَطَا،

مَا مَانِعِ جَزَايِ اَزُو نَمُوشُم،

چِرَاكِهْ اُونَا آدَمِ عَادِلِ رَه دَ نُقْرَه

سَوْدَا مُونَه

و آدَمِ مُحتَاجِ رِه دَ یِگ
جوره چیلی.

⑦ اونا سرِ آدَمایِ غَرِیبِ رِه دَ خَاکِ
زَمی پَایمالِ مُونَه

و آدَمایِ بیچاره رِه از حق
شی محروم مُوکنه؛

آته و باچه قد یِگ دُخترِ خاوِ مُونَه

و دَ امزیِ رِقَمِ نَامِ مُقَدَّسِ
مَرِه بے حُرْمَتِ مُوکنه.

⑧ اُونَا دَ پَالُوِي هِر قُرْبَانْگَاه

دَ بِلَه رَخْتِي كِه كِرَو كِرِفْتِه
خَاو مُونِه

و شَرَابِي رِه كِه قَد پَيْسِه جَرِيْمِه
خَرِيْدِه شُدِه

دَ خَانِه خُدَايِ خُو وُچِي
مُونِه.

⑨ لِيكِن بَنِي إِسْرَائِيلِ بَدَنِه كِه مَا
أَمُورِيَا رِه كِه قَدَهَايِ اَزْوَا رَقْمِ
دِرَخْتِ سَرُو بِلَنْد

و خودونِ ازوا رقمِ درختِ
بَلُوطِ قَوی بُود،

از پیشِ رُوی ازوا نابُود
کدُم

و میوه ازوا ره از باله

و ریشه های ازوا ره از
تاه از بین بُردُم.

امچنان ما شُمورِه از سرزمینِ ۱۰
مِصر بُرو اُوردُم

و شُمورِه چل سال دَ بیابو

راهنمایی کدم

تا سرزمینِ آموریا ره
تَصْرُفِ کَنید.

①۱ ما بعضی از باچه‌های شمو ره
باله کدم که انبیا بشه

و بعضی از جوانای شمو
ره اِنْتِخَابِ کُدم که
نَدْری بَشه.

آی بَنی اِسْرَائیل، آیا امی رقم
نِییه؟”

ای ره خُداوند مُوگیه.

⑫ ”لیکن شُمو د نذری‌ها شراب

وُچی دَلجی کدِید

و د انبیا امر کده گُفتید،

’نَبُوت نَکنید.’

⑬ اینه، ما شُمو ره زیرِ فشار قرار

مِیدیم

رقمی که یگ کراچی پُر

از قوده‌های گندم

زیرِ فشار قرار میگیره.

از آدمِ تیزپایِ قُدْرَتِ دُوتا گِرِفته (۱۳)
مُوشه،

آدمِ قویِ قُوْتِ خُو ره از
دِستِ مِیدیه

و آدمِ زورثُو جانِ خُو ره
نِجاتِ دَده نَمِیْتنه.

آدمِ کموندارِ ایسته شُدِه نَمِیْتنه (۱۵)

و آدمِ تیزپایِ دُوتا کده
نَمِیْتنه

و نه امِ اَسپسوارِ مِیْتنه

که جان خُو ره نجات
بدیه.

دَ امزُو روز ①⑥

دِلا ورتَرین مردای جنگی لُچ
دوتا مونه.

ای ره خُداوند مُوگیه.

شاهیدی دَ خِلافِ إِسرائیل

① ۳ ای بنی إِسرائیل، ای کلام
ره که خُداوند دَ خِلافِ شُمو گفته،

بِشَنَوِيد! أَوْ دَ خِلَافِ پَگِ قَوْمِي كِه اَز
سِرزَمِينِ مِصرِ بُرُو أوردِه، اِينِي رِقْمِ
مُوكِيه:

② ”تنها شُمو ره

ما از مینکلِ تمامِ قوم‌های
زمی اِنِتخابِ کُدم؛

امزی خاطرِ ما شُمو ره

بخاطرِ پَگِ شرارت‌های
شُمو جَزَا مِیدِیم.

③ آیا دُو نفرِ یگجایِ دَ یگِ راه

بِدُونِ كِه رِضَايَتِ اَزْوَا
بَشَه؟

آيَا شِيرِ دَ جَنگَلِ غُرِ مِيَزَنَه ۴

اگِه شِكَاَرِ نَدَشْتَه بَشَه؟

آيَا شِيرِ غُرَانِ اَز غَارِ خُو نَعْرَه
مِيَزَنَه

اگِه يَكُو چِيَز رِه نَكْرِفْتَه
بَشَه؟

⑤ آیا یگ مُرغک دَ رُوی زمی دَ دام

موفته

دَ حالیکه بَلدِه شی هیچ

دام ایشته نَشده بَشه؟

آیا تَلک از زمی مُوپره،

دَ حالیکه هیچ چیز نَگرفته

بَشه؟

⑥ وختیکه دَ یگ شار شیپور دَ صدا

مییه،

آیا مردُم ترس نَموخوره؟

وختیکه دَ یگ شار بلا-و-مُصیبت
مییه،

آیا دَ حُکمِ خُداوند نمیه؟

یقیناً خُداوند-خُدا هیچ کاری
نمونه

سِوای که راز خُوره

دَ خِدمتگرای خُو انبیا
بَرَمَلا کُنه.

شیر غُر زده،

کی آسته که نترسه؟

خداوند-خدا توره گفته،

کی آسته که نبوت نکنه؟

د قلعه‌های مُستَحکمِ اشدود ⑨

و د قلعه‌های مُستَحکمِ

سرزمینِ مصرِ اعلان

کده بُگید؛

”د کوه‌های سامره جم شنید

و بنگرید که چی غوغای

کُتِه دَ مَنِه اَزُو اَسْتِه

و چي ظُلْم‌هاي دَ مینکلِ
ازُو.

⑩ خُداوند مُوگيه:

”کسای که دَ قلعه‌های مُسْتَحکم

خُو ظُلم و غارَت ره ذخیره

مُونه

اونا نَمیدنه که چي رقم

راستکاری کُنه.

⑪ امزی خاطر خُداوند-خُدا اینی رقم

مُوگِیَه:

”دُشْمُو سِرْزَمِیْن شُمو رِه مَحَاصِرِه

مُونِه

و قُدْرَتِ دِفَاعِی شُمو رِه

از شُمو مِیْگِیْرِه

و قلعَه‌هَای مُسْتَحْکَم شُمو

غَارَت مَوْشِه.”

خُداوند اینی رَقْم مُوگِیَه: ۱۲

”اُمُو رَقْم کِه چوپو دُو پای یا یِگ

ٹوٹِه گوش رِه

از دانِ شیر بُر مونه،

امو رقم از بنی اسرائیل

که دَ سامیره زندگی مونه

دَ اندازه یگِ شنگِ

چارپایی

و یگِ گوشه توشک

نجات پیدا موكنه.

⑬ خداوند-خدا، خدای لشکرها

مُوكيه:

”بِشَنَوِيدِ وَ دَ خِلَافِ خَانَوَارِ
يَعْقُوبِ شَاهِدِي بَدِيدِ.

دَ روزی که ما اسرائیل ره بخاطرِ
خطاهای شی جزا بَدِیم،

ما قُربانگاههای بَیت-ایل
ره ام جزا مِیدِیم

و شاخهای قُربانگاه مَیده شُده

دَ زمی موفته.

ما ام خانِه زِمِستونی ره چَپِه مُونُم
و ام خانِه تایستونی ره؛

آرے، خانہ‌های مُزین شُدہ قد

عاج از بین مورہ

و خانہ‌های کٹہ خراب

مُوشہ.

ای رہ خُداوند مُوگیہ.

إِسْرَائِيل سُون خُدا پَس نَمِيه

۴ ① ای کلام رہ بِشَنوید!

آی گاوه‌های باشان که دَ

بَله کوه‌های سامِرہ

اَسْتِيد،

اَي خاتُونِی کِه دَ بِلَه

اَدَمای غَرِیب ظُلْم کَدَه

اَدَمای مُحتاج ره

پایمال مُونید

و دَ شُویون خُو مُوگید:

”یَگو چیز بیرید کِه

وُچی کنی!“

خُداوند-خُدا دَ قُدُوسیت خُو قَسَم ②

خورده گُفته:

”اینه، روزای دَ بِلَه شُمو مییه

که شُمو ره قد چنگک‌ها
گرفته مُبره

و پای‌منده‌های شُمو ره قد
چنگک‌های
ماهی‌گیری.

هر کُدم شُمو از سُلاخ‌های دیوال ۳
بُر شده

مُسْتَقِیم مورِبِد

و دَ هَرْمون اَندخته مُوشید.

ای ره خُداوند مُوگیه.

④ ”دَ بَیت-ئیل بَیید و دَ خطای خُو
ادامه بَدید؛

دَ جَلجال بَیید و خطاهای
خُو ره کَلو کَنید؛

قُربانی‌های خُو ره هر صُبح بَیرید

و دَه-یگ خُو ره هر سِه
روز بعد؛

⑤ نانِ خَمیرمایه‌دار ره دَ عِنوانِ هدیه
شُکرگزاری تقدیم کَنید

و دَ بَارِه هَدِيه‌های

داوطلبانه خُو جار زده

اِعلان کنيد،

چُون شُمو خوش دَرِيد که امی

چيزا ره انجام بَدِيد،

“اَي بَنِي اِسْرَائِيل!”

اَي ره خُداوند-خُدا مُوگيه.

⑥ “ما دَ تَمَامِ شَارَاي شُمو نان ره از

دان شُمو گَرِفْتُم

و دَ تَمَامِ جَاي‌ها شُمو ره

مُحْتَاجِ نَانَ كُدْمِ؛

بَاوْجُودِ اَزِي شُمُو سُونِ

اَزْمَه پَسِ نَمَدِيدِ.

ای ره خُداوند مُوگیه.

⑦ ”ما بارِش ره ام از شُمُو گِرِفْتُمِ،

دَ حَالِیکَه سِه ماه تا فصلِ

دِرَو مَنَدَدِ؛

ما دَ یِگ شار بارِش بارَنَدَمِ

و دَ دِیگَه شار بارِش

نَبَارَنْدُمْ؛

دَ بَلَه یِگ زَمِی بَارِش بَارِید،

و دَ بَلَه زَمِینِ دِیگَه که

بَارِش نَبَارِید، اُو

خُشک شُد.

پس مَرْدُمِ دُو یا سِه شار سُون یِگ

شار آواره شُد

تا اُو وُچی کنه، ولے

سیراؤ نَشُد؛

باو جُودِ ازی شُمُو سُون

ازمه پس نَمَدید.

ای ره خُداوند مُوگیه.

⑨ ”ما دَ بِلَه شُمو قد بادِ مُضِر و
آفت حَمَله کُدم؛

خیلِ مَلخِ باغ‌ها، تاک‌های
انگُور

دِرختونِ انجیر و دِرختونِ زَبْتُون
شُمو ره خورد؛

باوَجُودِ ازی شُمو سُون
ازمه پس نَمَدید.

ای ره خُداوند مُوگیه.

⑩ ” ما د بِلِه شُمو مَرَضِ وُبا رِی
کدُم اُمُو رِقَم کِه د بِلِه مِصر رِی
کده بُوَدُم.

ما مَرَدای جوان شُمو ره
قد شمشیر کُشتُم

و اَسپ‌های شُمو گِرِفته شد

و پِینی شُمو ره از بُوی بَدِ

کُشته شده‌ها د

خِیمه‌گاه‌های شُمو پُر

كُدْم؛

باوْجُوْدِ ازی شُمو سُون ازمه پس
نَمَدید.

ای ره خُداوند مُوگیه.

①۱ ”ما بعضی‌های شُمو ره سرنگون
كُدْم،

امُو رقم که ما سَدُوم و
عموره ره بطُورِ
وَحشتناک سرنگون
كُدْم.

شُمُو رَقْمِ چِیو نِیمِ سوخْتِه شُدِید که
از آتِش بُر شُدِه بَشِه؛

باو جُودِ ازی شُمُو سُون

ازمه پس نَمَدِید.

ای ره خُداوند مُوگیه.

⑫ ”امزی خاطر آیِ اسرائیل، ما قد

تُو امی رقم رفتار کده مورم؛

و ازی که امی رقم قد تُو

رفتار کده مورم،

آیِ اسرائیل، آماده شو تا

قد خُداى خُو رُوى دَ
رُوى شُنِى! ”

توخ کُو، اُمُو که کوهها ره شکل
میدیه

و باد ره دَ و جُود میره؛

اُمُو که اِنسان ره از فِکرای
خُو آگاه مونه،

روشنی صُبح ره دَ تریکی تَبَدیل مونه

و دَ پلندی‌های زمی حرکت
مونه،

نام شی خُداوند، خُدای
لشکرها آسته.

ماتم بَلَدِه گُناهِ إِسْرَائِيل

۵ ① آی خانوارِ إِسْرَائِيل، ای
کلام ره که دَ عِنوانِ سوگنامه بَلَدِه شُمو
میخانم بِشَنوید:

② إِسْرَائِيل، امُو دُخترِ خانه اُفتده

و دِیگه باله نَمُوشه؛

اُو دَ زَمینِ خُو دَ حالِ خُو ایله شُدِه

و هیچ کس نییه که اُوره
باله کُنه.

چون خُداوند-خُدا اینی رقم

③

مُوگیه:

”از شاری که یگ هزار نفر بَلدِه
جنگ بُرو بوره،

صد نفر بَلدِه خانوارِ
إسرائیل باقی مُومنه

و از شاری که صد نفر بوره،

ده نفر باقی مُومنه.”

④ چُون خُداوند دَ خانوارِ إِسرائیل

اینی رقم مُوگیه:

”مَره طَلب کَنید و زنده بُمَنید.

⑤ بَیت-ئیل ره طَلب نَکنید،

دَ جَلجال نَرَوید

و دَ بَئیرشَبَع سَفر نَکنید؛

چُون جَلجال حَتماً دَ اسیری بُرده

مُوشه

و بَیت-ئیل نیست-و-نابُود

مُوشه. ”

⑥ خُداوند ره طلب کنيد و زنده
بُمنيد،

اگه نه، اُو رقمِ آتِش دَ
خِلافِ خانوارِ يوسُف
دَر ميگيره

و بِيَت-ئِيل ره مُوسوزنه

و هيچ كس اُو ره گُل
نَمِيْتَنه.

⑦ اَي شُمو كساي كه اِنصاف ره دَ

تلخی تبدیل مونیید

و عدالت ره دَ خاک برابر

مُوکُنید!

① امُو که تُرِیا و جَبار ره خَلق کد،

امُو که تَرِیکی غُوج ره دَ

روشنی صُبَح تبدیل

مُونه

و روز ره دَ تَرِیکی شاو،

و آوهای دریا ره کُوی کده

أونا ره دَ رُوی زمی
مُوبارَنه،

نام شی خُداوند آسته؛

⑨ أُو آسته که تباهی ره دَ بِلِه آدمای
زورثُو میره،

و قلعه‌ها ره خراب مُونه.

⑩ أونا از کسی که دَ درگِه شار دَ
بِلِه شَریرو حُکم مُونه بد مُوبره

و از کسی که راست
مُوگیه نفَرَت دَره.

ازی که شُمو آدمای غریب ره

۱۱

پایمال مُونید

و ازوا باج گندم میگیرید،

شُمو دَ خانه‌های که از سنگای

تراش شده آباد مُونید،

جای-د-جای نَموشید؛

شُمو تاک‌های انگورِ دلکش

شَندید،

لیکن از شرابِ ازوا وُچی

نَمُونید.

⑫ چُون ما مِیدَنُم خطاهای شُمو
چِیقَس کَلو یِه

و گُناه‌های شُمو چِیقَس
کُتِه؛

مقصد مه شُمو کسای اَسْتِید که
آدمای عادِل ره آزار مِیدِید و
رِشَوَت مِیگِیرِید

و آدمای مُحتاج ره دَ
درگِه شار از حقِ ازوا
محرُوم مُونِید.

⑬ امزی خاطر آدمِ هوشیار دَ امزی
زمان چُپ می‌شینه،

چراکه ای یگ زمانِ بد
آسته.

⑭ دَ طلبِ نیکی بشید، نه بدی

تا زنده بمانید؛

دَ امزی رقمِ خداوند، خُدای
لشکرها قد شُمو مومنه،

امو رقمِ که شُمو مَوگید.

از بدی نفرت کنید و نیکی ره

۱۵

دوست بدید

و انصاف ره د درگه شار

برقرار کنید؛

شاید که خداوند، خدای لشکرها

د بِلَه باقی منده یوسف

رحم-و-مهربانی گنه.

امزی خاطر خداوند-خدا، خدای

۱۶

لشکرها اینی رقم مَوگیه:

”از تمام چارراهی ها ناله بُر موشه

و دَ تمامِ کوچه‌ها اونا

وای، وای گفته

موره.

اونا دیغونو ره کوی مونه تا ماتم

کنه

و کسای ره که د نوحه

خانی لایق آسته تا

نوحه بخانه.

از تمامِ باغ‌های انگور ناله بُر (۱۷)

مُوشه،

چراکه ما از مینکل شُمو
تیر مُوشُم. ”

ای ره خُداوند مُوگِیه.

روزِ خُداوند

①۸ وای دَ حالِ از شُمو کسای که دَ
آرزوی روزِ خُداوند اَسْتِید!

چرا شُمو روزِ خُداوند ره
میخواهید؟

دَ امزُو روزِ تریکی اَسْتِه،

نَه رُوشَنِي .

①۹ حالت شُمُو رَقِمِ كَسِي مُوشِه كه
از پيشِ شيرِ دُوتا مُوكُنِه

و قد خِرْسِ رُويِ دَ رُويِ
مُوشِه؛

يا دَ يِگِ خانِه داخِلِ شُدِه دِسْتِ
خُورِه دَ دِيوَالِ تَكِيه مِيدِيه

و اُورِه مارِ مِيگَزِه .

②۰ آيا نَمِيدِنِيدِ كه روزِ خُداوندِ تَرِيكِي
ميرِه، نَه رُوشَنِي

و سیاہی تیره کہ دَزُو هیچ
نُور و جُود نَدَره؟

”ما از عیدهای شُمو بد مُوبرم و
بیزار اَسْتُم“ (۲۱)

و جشن‌های مذهبی شُمو
بلده مه خوشایند
نییه.

اگرچه شُمو قُرَبانی‌های سوختنی (۲۲)
و هدیه‌های غَلّه-و-دانه خُورِه دَز
مه تقدیم مُونید،

ولے ما اونا ره قبول
نَمُونُم؛

و قُرْبَانی‌های سلامتِ حیوانای
چاغی شُموره

تِی نظر خُو نَمیرُم.

چِیغ-و-شورِ سروده‌های خُو ره از
مه دُور کنید؛ (۲۳)

ما دَ سازِ بَرِبَط‌های شُموره
گوش نَمیدیم.

دَ جای امزی چیزا بیلید که (۲۴)

انصاف رقمِ آو

و عدالت رقمِ جوی دایمی
جاری شُنه.

آی خانوارِ اسرائیل، دَ دَورونِ چل (۲۵)
سال که دَ بیابو بُودید،

آیا شُمو قُربانی ها و

هدیه‌ها بَلده مه تقدیم

کدید؟ نه!

آلی ام بُتِ سِکُوتِ پادشاهِ خُو، (۲۶)

و بُتِ کَیوانِ خُدای سِتاره-

مانند خُو ره هر سُو

قد خُو مُوبرید،

امو بُتها ره که بلده خُو

جور کدید.

امزی خاطر ما شمو ره دَ اُو طرفِ (۲۷)

دَمِشَق دَ اَسِیری مُوبرُم. ”

ای ره خُداوند مُوگیه که نام شی

خُدای لَشکرها اَسته.

وای دَ حالِ آدمای عَیاش

۶ ① وای دَ حالِ کسای که دَ

صَهیون آسُوده آسته

و دَ حالِ کسای که دَ کوه

سامِرِه احساسِ اَمْنِیتِ

مُونه؛

اونا خودون ره رهبرای مِلَّتِی فِکر

مُونه که بَهِتَرِینِ مِلَّتِ ها آسته

و خانوارِ اِسْرَائِیلِ دَ پِیشِ

ازوا مییه.

دَ شارِ کَلِنِه سَفَرِ کَنید و بِنِگَرِید؛ ②

ازونجی دَ حَمَاتِ بُزْرُگ

بورید

و بعد ازو دَ جَتِ

فَلَسْطِینِیا تاه شُنید.

آیا اونا از دُو مَمَلَكَتِ از شُمو کده

بِهتر آسته؟

یا سرحدای ازوا از

سرحدای از شُمو کده

کُته تر آسته؟

شُمو فِکْرِ رُوزِ بِلَا-و-مُصِیبت ره

③

از خُو دُور مُونید

و حاکمیتِ ظُلم ره نزدیک

میرید.

وای دَ حالِ کسای که دَ بِلِه

④

تخت‌های مُزین شُده قد عاج خاو

مُونه

و دَ بِلِه جاگه‌های خُو دِراز

میکشه

و باره‌های رمه

و گوسله‌های چاغی

مُخوره؛

⑤ دَ سازِ بَرِبطِ بَیتِ میخانِه

و رَقْمِ داوودِ قَدِ آلاَتِ

مُوسِیقِی نَغْمَه‌هایِ نو

جورِ مُونِه؛

⑥ شرابِ رِه از کاسِه وُچیِ مُونِه

و خودونِ رِه قَدِ بَهِتَرِینِ

عَطَرها چَرِبِ مُوکُنِه،

لیکِنِ بَخاطِرِ تِباهِیِ یوسُفِ

غَمگیِ نَمُوشِه.

⑦ امزی خاطر اونا اوّلین کسای

آسته که دَ اسیری بُرده مُوشه

و عیش-و-نوشِ کسای که

دَ بِلّه تَخْتها دِراز

کشیده از بَین موره.

⑧ خُداوند-خُدا دَ ذات خُو قَسم

خورده مُوگیه،

آرے، خُداوند، خُدای لَشکرها

مُوگیه:

”ما از غُرورِ یعقوب“

نَفَرَتِ دَرُم

و از قلعه‌های شی بد مُوبرم

امزی خاطر ما شار و تمام

چیزای ره که دَ مَنه

شی آسته تسلیم

مُونم. ”

⑨ اگه ده نفر دَ یگ خانه باقی مَنده

بشه، اونا ام مُومره. ⑩ وختی قومای

نزدیک ازوا که مُرده‌ها ره مُوسوزنه مییه

و لاش‌ها ره از خانه بُرو مُوبره، دَ کسی

که دَ مَنه خانه آسته مُوگیه: ”آیا دیگه

کس ام قد تُو آسته؟ ” اُو دَ جواب مُوگیه،
” نه، ” و میخایه قَسَم بُخوره، ولے قومای
شی مُوگیه: ” چُپ! نامِ خُداوند نَباید
گِرِفته شُنه. ”

①① چُون اینه، خُداوند امر مُونه

و خانِه کُته ره کُفته تِکه-
و-پرچه مُوکنه

و خانِه ریزه ره پاش پاش
مُونه.

①② آیا آسپها دَ بِلِه قادهها مُودوه؟

یا یَگو کس دریا ره قد
گاوو قلبه مُونه؟

ولے شُمو اِنصاف ره دَ زار

و ثَمَرِ عدالت ره دَ تلخی
تَبَدیل کدید.

شُمو که دَ لو-دبار خوشی مُونید (۱۳)

و مُوگید: ”آیا مو دَ
قُدرتِ خودون خُو
کَرنائیم ره بَلدِه خُو
نَگِرِفتی؟“

۱۳۶ چُون اینه، خُداوند، خُدای

لَشکرها مُوگیه:

”آی خانوارِ اسرائیل، ما یگ

مِلَّت ره دَ خِلاف شُمو باله

مُونُم

که از لبو-حمات

تا دریاچه عَرَبه دَ بِلِه شُمو

ظُلُم مُونه.“

مَلَخ، آتِش و تارِ رجه

۷ ① چیزی ره که خُداوند-خُدا دَز

مه نِشو دَد اینی آسته: اُو مَلخها ره دَ خَلق
کدو شُد، دُرُست زمانی که کِشتِ دَوَم
شُرُوع دَ نَوده زِدو کُدُد؛ اَره، دَ وختِ
کِشتِ دَوَم بعد از دِرَو کدوِن حاصِلاتِ
پادشاه. ② وختیکه مَلخها گیاههای زمی

ره خورده خلاص کُدُد، ما گُفتم: ”ای
خُداوند-خُدا، دَ پیش تُو عُدُر مُونم، قَوم
خُو ره بُبَخش! چَطور یعقوب مِیتنه تاب
بیره؟ اُو غَدِر ریزه آسته!“

③ پس خُداوند دَزی باره گُذشت کد

و خُداوند گُفت: ”ای واقع نَمُوشه.“

چیزی ره که خُداوند-خُدا دَز مه

④

نِشو دَد اینی آسته: دِیدم که خُداوند-خُدا

آتِش ره کُوی کد تا قَوْم خُو ره مَجازات

کُنه و آتِش تمامِ آوهای زیرِ زمی ره قُورت

کد و زمی ره دَ کام خُو گَش کد. ⑤

اوخته ما گُفتُم: ”ای خُداوند-خُدا، ما دَ

پیش تُو عُدْر مُونُم، دَمِ ازی بلا ره بِگِیر!

چَطور یَعقُوب مِیْتَنه تاب بیرَه؟ اُو غَدْر

ریزه آسته!“

پس خُداوند دَزی باره گُذشت کد

⑥

و خُداوند-خُدا گُفت: ”ای ام واقع

نَمُوشه.“

⑦ چیزی ره که او دَز مه نشو دَد

اینی آسته: خُداوند دَ پَالوی یگ دیوال
ایسته بُود که دَ و سِیلَه تارِ رجه و شاقُول
سِیده آباد شُدَد و دَ دِستِ خُداوند ام تارِ
رجه و شاقُول بُود. ⑧ و خُداوند دَز مه
گُفت: ”عاموس، چیزخیل ره مینگری؟“

ما گُفتم: ”یگ تارِ رجه و شاقُول.“

اوخته خُداوند گُفت: ”اینه، ما تارِ

رجه و شاقُول ره دَ مینکلِ قوم خُو

إسرائیل قرار میدیم و دیگه از خطای ازوا
تیر نَموشم.

جای‌های عبادتِ اسحاق بیرو ⑨

مُوشه

و جای‌های مُقَدَّسِ

إِسْرَائِيلِ خرابه جور

مُوشه؛

مَا دَ ضِدِّ خَانَوَارِ يَرْبَعَامِ

قد شمشیر باله

مُوشُم. ”

عاموس و اَمَصِيَا

اَمَصِيَا پيشواى بيت-ئيل د پيش ⑩

يُرْبَعَام پادشاهِ إِسْرَائِيلِ نفر رَیِ كده گُفت:

”عاموس دَ مینکلِ خانوارِ إِسْرَائِيلِ دَ

خِلافِ تُو دَسِيسَه مُونَه؛ سرزمینِ مو

نَمِيتَنه تابِ تمامِ توره‌هایِ ازو ره بیره. ^(۱۱)

چُونِ عاموسِ اینیِ رقمِ مُوگیه،

يُرْبَعَام دَ وَسِیلَه شمشیرِ مَوْمَرَه

و إِسْرَائِيلِ از سرزمینِ خُو

حتماً دَ اسیریِ بُرده

مُوشه. ”

^(۱۲) و اَمَصِیا دَ عاموسِ گُفت: ”او

غیبگوی، بورو، دَ سرزمینِ یهودا دوتا

گو! بورو دَ امونجی نان خوردون خوره

پیدا کو و دَ امونجی نبوت کو؛ ^(۱۳) دیگه

دَ بیت-ئیل هرگز نبوت نکو، چراکه ای

جای بلده پادشاه مقدّس آسته و عبادتگاه

مملکت.

^(۱۴) اوخته عاموس دَ جوابِ امصیا

گفت: ”ما نه نبی آستُم و نه باچه نبی،

بلکه یگ چوپو آستُم و باغوانِ درختونِ

انجیر. ^(۱۵) لیکن خداوند مره از پشتِ

رمه گرفت و خداوند دز مه گفت، ’بورو،

دَ قوم مه اسرائیل نبوت کو. ^(۱۶) پس

آلی کلامِ خُداوند ره بِشَنَو،

تُو که مُوگی، 'دَ خِلافِ اِسْرائیل
نَبُوتِ نَکُو،

دَ خِلافِ خانوارِ اِسْحاق
تَبْلِیغِ نَکُو.

⑴۷ اینه، خُداوند اینی رقم مُوگیه:

'خاتون تُو دَ امزی شار یگ فاحِشه
مُوشه

و باچه‌های و دُخترِون تُو دَ
وسیلَه شمشیر کُشته شُدِه

موفته

و زَمِينَ تُودَ وَسِيلَهُ رِبْصِیو تَقْسِیْمِ
مُوشه

و خود تُودَ یِگِ سِرْزَمِیْنِ
نَجِسِ مُومْرِی

و إِسْرَائِیْلِ از سِرْزَمِیْنِ حُو
حْتَمًا دَ اسِیْرِی بُرْدَه
مُوشه. ”

سَبَدِ میوه

۸ ① چیزی ره که خُداوند-خُدا دَز

مه نِشو دَد اِینی آسْتِه: ما یِگ سَبَدِ مِیوِه
رَسِیده ره دِیدِم. ② اوخته خُداوند گُفت:
”آی عاموس، چِیزخِیل ره مِینگری؟”

ما دَ جَواب گُفْتِم: ”یِگ سَبَدِ مِیوِه
رَسِیده.”

اوخته خُداوند دَز مه گُفت: ”زَمَانِ
آخِر بَلَدِه قَوْمِ مه اِسرائِیل رَسِیده؛ ما دِیگه
هرگِز از مِجازاتِ ازوا تیر نَمُوشِم.”

③ و خُداوند-خُدا مُوگیه: ”دَ امزُو

روز سَرُودهای خانِه خُدا دَ ناله تَبَدِیل

مُوشه و لاش‌های غدر دَ هر جای موفته.
یگ عالمِ سکوت-و-خاموشی!

④ آی شُمو کسای که آدمای مُحْتَاج
ره پایمال مُونید

و آدمای غریبِ سرزمی ره
تَباه مُونید، ای ره
بِشَنوید.

⑤ شُمو مُوگید: ”چی وخت ماهِ نو
تیر مُوشه

تا مو غَلّه-و-دانه سَودا کنی

و چي وخت روزِ آرام

تا گندم ره بَلدِه فروش بُبُري؟

مو ايفه ره ريزه و مِثقال

ره کُته جور مُوني

و قد ترازوي غَلَطِ مردُم

ره بازي مِيدِي.

آدمای غریب ره قد نُقره میخُری ⑥

و آدمای مُحْتَاج ره قد

یگ جوره چِپلی،

و خَش-پَشِ گَنْدُم رِه سَوْدَا
مُونی. ”

⑦ خُداوند که شان-و-شَوکتِ یَعْقُوب
آسته، دَ ذَاتِ خُو قَسَمِ خورده گُفته:
”یقیناً ما هرگز هیچ کُدمِ اعمالِ ازوا ره
پُرْمُشت نَمُونُم.

⑧ آیا امزی خاطر زمی نَباید لَرزه
کُنه

و تمامِ کسای که دَز شی
زِندگی مُونه نَباید
ماتَم بِگِیره

و پگِ زمی رقمِ دریای نیل نباید
باله بییه

و رقمِ دریای نیلِ مصر
نَباید تَلاطُمِ کُنه و
دُباره تاهِ بِشینه؟

① خُداوند-خُدا مُوگیه:

”دَ امزُو روزِ ما باعِثِ مُوشُمِ که
آفتو دَ وختِ چاشتِ بِشینه

و زمی دَ روزِ روشو تریک
شُنه.

۱۰ ما عیدهای شُمو ره دَ ماتم تَبَدیل
مُونُم

و تمامِ سرُودهای شُمو ره
دَ نوحه؛

ما باعثِ موشُم که دَ هر کمر
پلاس بَشه

و هر سر کَل شُنه.

ما اُو روز ره رقمِ روزِ کسی که
بَلده باچه یگانه خُو ماتم
میگیره جورِ مُونُم

و غَيْتِيْكَهٗ اٰخِرِ شُنْهٖ،

مَعْلُوْمٌ مُّوْشِهٖ كِهٖ وَاقِعًا

يَغِ رُوْزِ تَلَخِ بُوْدِهٖ. ”

①① خُداوند-خُدا مُوْگِيَهٗ:

”اِيْنِهٖ، رُوْزَايِ مِيِيَهٗ كِهٖ مَا

دَ بَلِهٖ اَمْزِي سِرْزَمِي

قَحْطِي رِيِي مُوْنَمُ؛

نَهٗ قَحْطِي نَانَ يَا خُشْكَي اُوْ،

بَلَكِهٖ قَحْطِي كَلَامِ خُداوند

كِهٖ شَنِِيْدِهٖ نَشْنَهٗ.

۱۲) اُونَا از دریا تا دریا سرگردو مُوشه

و از شمال تا شرق؛

اُونَا هر سُو میگرده تا کلامِ
خُداوند ره پیدا کنه،

لیکن پیدا نمیتنه.

۱۳) دَ امزُو روز دُخترُونِ نُوربند و

مردای جوان

از تُشنَگی بے حال مُوشه.

۱۴) کسای که دَ بُت‌های سامیره قسم

مُخوره

و مُوگيه، 'أى دان، قَسَم دَ
زِنْدَگى خُدای تُو

و آى بَئيرِشَبَع، قَسَم دَ رَاهِ مُقَدَّسِ تُو.

أونا موفته و ديگه هرگز باله
نمُوشه.

تباهى إسرائيل

۹ ① خُداوند ره ديدُم كه دَ پَالُوى

قُرْبانگاه ايسته بُوَد و كُفت:

”سرسُتونی‌های بِلِه سِتُون‌ها ره

بِزَن تا بیخ-و-بُنیاَدِ خانِه بِلِرزه

و اُونَا ره دَ سِرِ تمامِ مَرْدُم

چِه کُو؛

ما باقی‌مَنده‌های ازوا ره قد

شمشیر مُوگُشُم

و یِگِ ازوا نَه دُوتا مِیتَنه

و نَه ام خلاصی پَیدا

مُونه.

حتیٰ اگه اُونَا زمی ره کنده دَ (۲)

عالمِ مُردها تاشه شُنه،

امزُونجی ام دِست مه اونا

ره میگیره؛

حتیٰ اگه دَ آسمو باله شُنه،

امزُونجی اماونا ره تاه

میرُم.

حتیٰ اگه اونا خود ره دَ قیلی کوه

گرمَل تاشه کُنه،

امزُونجی ام پالیده اونا ره

میگیرُم؛

و حتیٰ اگه اونا از نظر مه د تى
دربا پوٹ شنه،

د اُونجى ما د مارِ آوى
امر مُونم كه اونا ره
بگزه.

حتیٰ اگه اونا د پیشِ دُشمنایِ خُو ۴
د اسیری بوره،

د اُمونجى ما د شمشير
امر مُونم و شمشير
اونا ره موكشه؛

ما نظر خوره د بِلِه ازوا

بَلدِه بَدی رَسندو قرار

میدیم، نه بَلدِه خُوبی

رَسندو.

⑤ خُداوند، خُدای لَشکرها

که د زمی دِست میزنه و

زمی مَحو موشه

و تمامِ باشنده‌های شی

ماتم میگیره

و پگِ زمی رقمِ دریای نیل باله

میبه

و رِقْمِ دَرِیایِ نِیلِ مِصرِ
دُوباره تاهِ مِشِینِه؛

⑥ اُمُو کِه اُتاقِهایِ خُو رِه دَ اَسْمونَا
آبادِ مُونِه

و بُنیادِ گُمبَزِ خُو رِه دَ بِلِه
زَمی مِیلِه

و آوهایِ دَرِیا رِه کُوی کَدِه

اُونَا رِه دَ رُوی زَمی
مِیرِیزَنِه،

نام شی خُداوند آسته.

⑦ خُداوند مُوگيه:

”آی بنی اسرائیل، آیا شُمو بَلدِه

مه رقمِ مردُمِ کُوشِ نِیستید؟

آیا اسرائیل ره از سرزمین

مِصر،

فَلَسْطِینِیا ره از کَفْتور

و ارامیا ره از سرزمین

قِیر ما بُرو نُورْدُم؟

اینه، ما خُداوند-خُدا، ⑧

مَمْلَكَتِ گُناهِكارِ رِه زيرِ
نَظَرِ دَرَمِ

و ما اُو رِه از رُوی زمی نابُود
مُونُم؛

ليكن خانوارِ يعقوبِ رِه
كاملاً نابُود نَمُوكُنُم.“

ای رِه خُداوند مُوگيه.

”چُون اينه، ما اَمَرِ مُونُم ⑨“

و خانوارِ اسرائیلِ ره دَ
مینکلِ تمامِ مِلَّتْها
تکانِ مِیدِیْم

امو رقم که غلبیلِ تکانِ دَدَه
مُوشه،

لیکنِ یگِ سنگچلِ امِ دَ
زمیِ نَموفته.

تمامِ گُناهکارایِ قومِ مه دَ وسِیلَه
شمشیرِ مُومُرَه،

امو کسایِ که مُوگیه،

بَلا-و-مُصِيبَت دَ بَلِه مو

نَمِيه و دُچار مو

نَمُوشه.

بازسازی اسرائیل

دَ امزُو روز ما چَپری داوُود ره که

اُفتَدِه

باله مُونُم

و شِکاف‌های شی ره پُوت کده

خرابی‌های شی ره

بازسازی مَوکنم

و اُو ره رقمِ روزای سابق
شی دُوباره آباد مُونم؛

تا اونا از باقیمنده‌های اِدوم و از
تمامِ مِلت‌های

که یگ زمان دَ نامِ ازمه
یاد موشد سرزمینا ره
تَصْرُفِ کُنه.

ای ره خُداوند که امی چیزا ره انجام
میدیه مَوگیه.

۱۳ خُداوند مُوگِیَه:

”اینه، روزی مییه که بخاطرِ

حاصِلاتِ کَلو دِرَوگر که هنوز

دِرَو مُونه قُلبه گر ام کار خُوره

شُرُوع مُونه

و لَغه کدوِنِ انگُور بخاطرِ

حاصِلاتِ کَلو تا زمانِ

پاش دَدوِنِ تُخمِ اِدامه

پیدا مُونه؛

از کوه‌ها شیره انگُور میچقه

و از تمام تپه‌ها جاری
مُوشه.

۱۳) آرے، ما اسیرای قوم خُو اسرائیل
ره پس میرم

و اونا شارای خراب شُده
ره دُوباره آباد کده
دزوا جای-د-جای
مُوشه.

اونا تاک‌های انگور شنده
شراب‌های ازوا ره وچی مونه

و باغها جور کده میوه
ازوا ره مُخوره.

①۵ ما اونا ره دَ سرزمینِ خودونِ ازوا
میشندَنم

و اونا دیگه هرگز از سرزمینی
که دزوا ددیم کنده
نمُوشه.

ای ره خُداوند، خُدای شُمو مُوگیه.